

IN MEMORIAM
DR. JOAN BELLAVISTA I RAMON

per ISABEL JUNCOSA

Aquestes quatre ratlles no pretenen ser una biografia extensa i aclaridora sobre Joan Bellavista; el que sí que voldrien ser és un record des de l'estimació a un liturgista fortament implicat amb la recerca, la pastoral i el seu país.

Nasqué a Parets del Vallès (Vallès Oriental) el 18 de setembre de 1928. Morí el 12 de febrer del 2010, després d'una sobtada malaltia.

Passà la seva infantesa a l'Ametlla del Vallès, on de ben petit es traslladà i on ell se sentí arrelat.

L'any 1941 ingressà al Seminari Menor de Barcelona, situat aleshores a la Conreria; quatre anys més tard ingressà al Seminari Major. Fou en els anys de Seminari quan quallaren les amistats i els interessos intel·lectuals, i on conegué els grans teòlegs del Moviment Litúrgic: Guéranger, Martimort, Guardini, etc. Tot això no eren disciplines que s'ensenyessin al Seminari, però tant l'ambient d'estudi com el context eclesial d'aquells anys afavorien aquestes activitats.

El 21 de juny de 1953 fou ordenat prevere a la parròquia de Sant Andreu del Palomar de Barcelona, on s'inicià com a vicari. Després l'enviaren a Premià de Mar, i a diferents parròquies de Barcelona ciutat, Sant Llorenç (1955), Sant Pau del Camp (1956) i de Sant Martí de Provençals (1957).

Aquests anys que exercí de vicari col·laborà activament en la redacció del llibre *Monicions i pregàries per a la Santa Missa* (1958), que a la vegada és el fet fundacional del Centre de Pastoral Litúrgica (CPL) de Barcelona, amb mossèn Pere Tena i Pere Farnés i un grup de preveres barcelonins. Sempre se l'ha considerat com un dels membres fundadors del CPL.

L'any 1960 es matriculà a la Universitat Lateranense de Roma, on es llicencià en teologia, però atès el seu interès per la litúrgia decidí continuar els seus estudis a l'Institut Supérieur de Liturgie de Paris, adscrit a l'Institut Catholique. Fou aquí on presentà el 1975 la seva tesi doctoral *L'antifoner de missa de Sant Romà les Bons*, un manuscrit del segle XII.

Tan bon punt tornà de París, començà la seva tasca com a professor, primer en el Seminari Major de Barcelona, després en la Facultat de Teologia de Catalunya i en l'Institut Superior de Litúrgia, i en fou director durant més de deu anys.

Desenvolupà una bona tasca pastoral en diferents parròquies (Santa Maria de Gràcia, Santa Eulàlia de Ronçana i Sant Genís de l'Ametlla del Vallès), la qual sempre conjugava amb la investigació litúrgica. La seva ploma és present en els primers números de la revista *Phase* i és un dels membres fundadors del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona (junt amb mossèn Pere Tena i mossèn Pere Farnés), i en fou el president del 1973 al 1982. Després de vint-i-cinc anys, escrigué la història del CPL.

Cap als anys vuitanta tingué gran interès per recuperar la devoció a la Mare de Déu de Puiggraciós, de gran tradició a la comarca del Vallès. En aquest temps una comunitat de quatre monges benedictines en tenen cura tant del culte com del santuari. Aconseguí la reconstrucció del cambril i la reforma del presbiteri.

Enmig d'aquesta gran tasca començà a estudiar història a la Universitat de Barcelona, on es doctorà l'any 1980 amb un estudi sobre *El sacramentari de Barcelona: edició i estudi del manuscrit de la Biblioteca Apostolica Vaticana, Vat. Lat. 3547*.

BIBLIOGRAFIA

1. «La actual cincuentena pascual», *Phase*, 11 (1971), p. 223-231.
2. «La Actual distribución de los salmos en la Liturgia de las Horas». *Phase*, 23 (1983), 147-156.
3. *L'Ametlla: una parròquia, un poble, orígens històrics (segles IX-XIII)*. L'Ametlla del Vallès: Ajuntament, 2007.
4. *El año litúrgico*. Barcelona: Paulinas, 1985.
5. «L'antifoner de missa de l'Església de Sant Pere d'Àger: el Santoral Ms. 1147 de la Biblioteca de Catalunya». *Revista Catalana de Teologia*, 2 (1977), p. 427-452.
6. *L'any litúrgic*. Barcelona: Centre de Pastoral Litúrgica, 1982.
7. *L'antifoner de missa de Sant Romà de les Bons*. Andorra: Casal i Vall, 1979.
8. «El arte en el concilio de Trento». *Phase*, 20 (1980), p. 359-371.
9. «La asamblea eucarística y el domingo». *Phase*, 11 (1971), p. 51-62.

10. «Ayer y hoy de la creatividad litúrgica». *Phase*, 18 (1978), p. 45-60.
11. «Un calendari litúrgic barceloní». *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 10 (2001), p. 13-20.
12. «El canon de la misa romana». *Phase*, 6 (1966), p. 456-471.
13. «Celebración del tiempo en las iglesias orientales». *Phase*, 19 (1979), p. 367-374.
14. «El celebrante principal». *Phase*, 18 (1978), p. 487-490.
15. *El Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona 1958-1983: 25 anys de Pastoral Litúrgica a Catalunya*. Barcelona: Arxiu Diocesà de Barcelona: Akribos, 1987.
16. *El Centre de Pastoral Litúrgica: un fruit del Moviment Litúrgic*. Barcelona: Centre de Pastoral Litúrgica, 2010.
17. *Un còdex litúrgic barceloní: edició i estudi del manuscrit de la Biblioteca Vaticana, Lat. 3542 (s. XIII) [microforma]*. Barcelona: Publ. Universitat Barcelona, 1987.
18. «El concilio de Trento y el misal de san Pío V». *Phase*, 26 (1996), p. 121-138.
19. «La constitución "Sacrosanctum Concilium" antes del Concilio Vaticano II». *Phase*, 43 (2003), p. 543-552.
20. «Cuestiones básicas para un directorio de arte sacro». *Phase*, 24 (1984), p. 403-415.
21. «Cuestiones en torno al espacio en la celebración litúrgica». *Phase*, 28 (1998), p. 121-138.
22. «El dinero en el culto». *Phase*, 3 (1963), p. 100-105.
23. «Diversos formularis litúrgics de la missa de santa Eulàlia de Barcelona i les seves peculiaritats». *Revista Catalana de Teologia*, 25 (2000), p. 179-189.
24. «El domingo: valores e interrogantes». *Phase*, 28 (1988), p. 261-270.
25. «La Eficacia educativa del año litúrgico». *Phase*, 22 (1982), p. 41-52.
26. «En torno al canon de la misa romana». *Phase*, 7 (1967), p. 501-524.
27. «Esquemas de predicación homilética». *Phase*, 2 (1961), p. 121-130.
28. *Fent camí des de l'Ametlla: fets i gent*. L'Ametlla del Vallès: Ajuntament, 2004.
29. *La fiesta de la Pascua y el tiempo pascual*. Barcelona: Centre de Pastoral Litúrgica, 1998.
30. «Fragments de manuscrits litúrgics del Monestir de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona». *Revista Catalana de Teologia*, 8 (1983), p. 397-402.
31. «El futuro del año litúrgico a la luz de la historia». *Phase*, 9 (1969), p. 557-567.
32. «El leccionari de la missa en el Sacramentari de Barcelona. (Ms. Vat. Lat. 3542 de la Biblioteca Apostolica Vaticana)». *Revista Catalana de Teologia*, 14 (1989), p. 453-466.

33. «Litúrgia, ideologia política y exclusión de la comunidad eclesial». *Phase*, 13 (1973), p. 425-436.
34. «La litúrgia a Catalunya en els segles de transició de l'alta a la baixa edat mitjana». *Revista Catalana de Teologia*, 6 (1981), p. 127-156.
35. «Litúrgia, ideologia política y exclusión de la comunidad eclesial». *Phase*, 13 (1973), p. 425-436.
36. «Manuel Bonet i Muixí i l'aportació catalana a la reforma litúrgica conciliar (1962-1969)». *Revista Catalana de Teologia*, 27(2002), p. 123-184.
37. «Missal Romà per decret del Concili de Trento». *Revista Catalana de Teologia*, 33 (2008), p. 231-251.
38. «Moniciones cuaresmales». *Phase*, 1 (1961), p. 15-19.
39. «Nadal-Quaresma en el Sacramentari de Sant Cugat del Vallès (Barcelona, ACA, Ms. Sant Cugat 47). Edició i estudi». *Revista Catalana de Teologia*, 15 (1991), p. 141-168.
40. «Nous fragments de sacramentaris catalans». *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 2 (1983), p. 49-59.
41. «Una nueva perspectiva de la oración eclesial del Oficio». *Phase*, 9 (1969), p. 557-567.
42. «La oración de las horas en el momento presente». *Phase*, 14 (1974), p. 344-349.
43. «La oración de los fieles». *Phase*, 28 (1988), p. 261-270.
44. «L'«Ordo ad caticuminum faciendum» del ritual del monestir de Sant Cugat del Vallès». *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 8 (1997), p. 117-131.
45. «L'«Ordo» de comunió als malalts en el ritual del monestir de Sant Cugat del Vallès». *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 7 (1996), p. 161-171.
46. «L'«Ordo nuptis celebrandis» del ritual del monestir de Sant Cugat del Vallès». *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 5 (1994), p. 21-30.
47. «L'«Ordo unctionis infirmorum» del ritual monastic de Sant Cugat del Vallès». *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 11 (2005), p. 119-129.
48. «La participación de los fieles en los sacramentos a la luz de la historia». *Phase*, 6 (1966), p. 201-217.
49. *Pascual, la gran solemnitat: Semana Santa. Triduo pascual, cincuentena pascual*. Barcelona: Centre de Pastoral Litúrgica, 2010.
50. «Pasqua -Temps de durant l'any- Advent, en el Sacramentari de Sant Cugat del Vallès (Barcelona, ACA, Ms. Sant Cugat, 47). Edició i estudi». *Revista Catalana de Teologia*, 18 (1993), p. 119-150.
51. «Pierre-Marie Gy, O.P.». *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 15 (2007), p. 13-20.

52. «La Pre-Quaresma i la Quaresma en el Sacramentari de Sant Cugat del Vallès (Barcelona, ACA, Ms. Sant Cugat 47)». *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 3 (1984), p. 47-58.
53. *Pregare i salmi cristianamente*. Ciutat del Vaticà: Lib. Ed. Vaticana, 1996.
54. «El profesor Ignacio de Oñatibia: su labor en la Comisión Preparatoria de la "Sacrosanctum Concilium"». *Phase*, 47 (2007), p. 311-327.
55. «La Quaresma en el Sacramentari de Barcelona». *Revista Catalana de Teologia*, 13 (1988), p. 179-204.
56. *Sacramentari de Barcelona: edició i estudi del manuscrit de la Biblioteca Apostolica Vaticana, Vat. Lat. 3547*. Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya, 1994.
57. *Sant Genís de l'Ametlla del Vallès: la parròquia fa mil cent anys*. L'Ametlla del Vallès: Comissió per a la Celebració del MC de la Parròquia de l'Ametlla, 2006.
58. «El santoral en el Sacramentari de Sant Cugat del Vallès, Barcelona, Arxiu de la Corona d'Aragó, Ms. Sant Cugat 47. Edició i estudi». *Revista Catalana de Teologia*, 21 (1996), p. 117-208.
59. «La Setmana Santa en el sacramentari de Sant Cugat del Vallès (Barcelona, Arxiu de la Corona d'Aragó, Ms. Sant Cugat 47)». *Revista Catalana de Teologia* 12, (1986), p. 105-117.
60. «Sobre las solemnidades del Señor en el tiempo «Per annum"». *Phase*, 12 (1972), p. 347-354.
61. «Las solemnidades del Señor en el tiempo «Per annum"». A: *Guia homilética del leccionario dominical*. Barcelona: Centre de Pastoral Litúrgica, 1977.
62. *Sobre la Pascua*. Melitò de Sardes. Barcelona: Facultat de Teologia, 1981.
63. «Los temas mayores de la cincuentena pascual» *Phase*, 19 (1979), p. 125-135.
64. «El temporal del Sacramentari de Ripoll en relació amb el de Trento». *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, 4 (1990), p. 29-36.
65. «El tiempo durante el año en la tradición litúrgica». *Phase*, 32 (1992), p. 185-201.
66. «L'ús del català en les celebracions sacramentals a la diòcesi de Barcelona: estudi dels ordinaris o rituals barcelonins impresos del segle XVI al XIX». A: *Història de la llengua*. Barcelona: Publ. de l'Abadia de Montserrat, 1989, p. 289-304.
67. «Viernes Santo. Pascua de crucifixión». *Phase*, 28 (1988), p. 107-123.
68. «Vigília de Pentecostés». *Phase*, 2 (1961), p. 21-22.
69. En col·laboració amb J. Galtés; J. Torner et al. *Consideracions entorn del màrtir sant Cugat*. Sant Cugat: Parròquia de Sant Pere Octavià, 2004.